

PM

Miljö- och hälsoskydds- nämndens ansvarsutövande 2019

Botkyrka kommun

Tobias Björn

Ebba Öhlund

Cornelia Pethrus

Isabelle Panasco

Innehållsförteckning

1.	Inledning	2
1.1.	Bakgrund	2
1.2.	Genomförande	2
2.	Resultat	3
2.1.	Sammanfattande bedömning	3
2.2.	Nämndens årsredovisning	3
2.2.1.	Ekonomiskt resultat	3
2.2.2.	Prognossäkerhet	3
2.2.3.	Verksamhetsmässigt resultat	4
2.3.	Lägesrapporter	4
2.3.1.	Mål och kvalitetsarbete	4
2.3.2.	Intern kontroll	5
2.3.3.	Övriga frågor	6
2.4.	Framtidsperspektiv	6

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Kommunens revisorer ska varje år uttala sig i frågan om ansvarsfrihet för nämnder och styrelse samt enskilda ledamöter i dessa. För att möjliggöra bedömningar och skapa en tydlig grund för dessa anger kommunallagen att all verksamhet ska granskas årligen.

En viktig del i den årliga granskningen är att bedöma om nämndens eller styrelsens ansvarsutövande är tillfredsställande. Med ansvarsutövning avses nämndens eller styrelsens aktiva åtgärder för att styra, leda, följa upp och kontrollera verksamheten. Ett effektivt ansvarsutövande förutsätter att det finns system och rutiner som stödjer nämnden i dess arbete.

Enligt kommunallagen ska nämnderna var och en inom sitt verksamhetsområde se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten och att kontrollen inom nämnden är tillräcklig.

Mot bakgrund av ovanstående har PwC fått i uppdrag av de förtroendevalda revisorerna att granska ansvarsutövningen inom kommunens nämnder. Resultatet av granskningen har diskuterats vid ett sammanträffande mellan förtroendevalda revisorer samt nämnd- och förvaltningsledning.

1.2. Genomförande

Den årliga granskningen av ansvarsutövande har genomförts enligt följande arbetsmodell:

- Analys/verifiering av grunddokumentation
- Avstämning/diskussion med nämnd och förvaltningsledning
- Upprättande av PM
- Avstämning och diskussion med kommunstyrelse/kommunledning
- Uppföljning av resultat/underlag kring fördjupande revisionsprojekt

I årets granskning har särskilt fokus lagts på analys och diskussion kring:

- Årsredovisning
- Lägesrapporter
- Framtidsperspektiv

2. Resultat

2.1. Sammanfattande bedömning

Den sammanfattande bedömningen är att det finns ett strukturerat system för styrning och ledning samt uppföljning och kontroll som omfattar miljö- och hälsoskyddsnämndens samlade verksamhetsområde. Vi konstaterar att det finns måttsatta målnivåer för 2019.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden redovisar en positiv budgetavvikelse på 1,6 mkr, vilket innebär att den av kommunfullmäktige fastställda ekonomiska ramen har klarats. Det procentuella prognosfelet vid T2 är förhållandevis stort och uppgår till 6,3%.

Nämnden redovisar internkontroll i enlighet med kommunens gemensamma modell och har även tagit fram nämndspecifika kontrollområden. Vidare anges åtgärder som genomförts eller som ska genomföras avseende de kontroller som har en godtagbar eller ej godtagbar bedömning. Bristerna som presenteras i den egna kontrollen behöver åtgärdas och beaktas i det fortsatta arbetet. Dock noterar vi att det inte görs bedömning av de tre nämndspecifika kontrollområden. I samband med nämndträffen presenterades däremot bedömningen av kontrollpunkterna.

Vår bedömning är ändå att nämnden i allt väsentligt vidtagit åtgärder för att styra, följa upp, kontrollera och rapportera tilldelat uppdrag samt att redovisat resultat i allt väsentligt är förenligt med fastställda mål.

2.2. Nämndens årsredovisning

2.2.1. Ekonomiskt resultat

Miljö- och hälsoskyddsnämnden redovisar en positiv budgetavvikelse på 1,6 mnkr, vilket innebär att den av kommunfullmäktige fastställda ekonomiska ramen har klarats. I årsredovisningen framgår att intäkterna ökade för miljö- och hälsoskyddsteamet med cirka 1 mnkr mot budget. För att få sälja tobak så innebär den nya tobakslagen att alla tobakshandlare ska söka ett tillstånd hos miljö- och hälsoskyddsnämnden. En administrativ avgift tas ut av den sökande och är en engångskostnad, vilket bland annat förklarar intäktsoökningen.

Av årsredovisningen framkommer även att nämnden under året avropade 70 000 kr samt 224 000 kr hos kommunstyrelsen för att utveckla information om kommunens sjöar, vattendrag, grundvatten och kustvatten på Miljöbarometern samt ta fram underlag till ett lokalt åtgärdsprogram för Norrgaån.

2.2.2. Prognossäkerhet

(Mnkr)	Nettobudget	Prognos T 1	Prognos T 2	Utfall 2019	Avvik i %	Prognosfel i T 2 i %
	18,1	0,3	0,5	+1,64	9,1	6,3

Den procentuella budgetavvikelsen är 9,1 procent vid årets slut. Det sammantagna prognosfelet i T2 uppgick till 0,5 mnkr motsvarande 6,3 procent.

- Vid uppföljning T1 prognostiseras ett överskott på 0,3 mnkr för helåret. Detta beror på högre prognostiserade intäkter eftersom förvaltningen enligt lag kan ta ut en avgift på tobakshandlare i kommunen.
- Vid uppföljning T2 prognostiseras ett överskott på 0,5 mnkr för helåret. Överskottet beror fortsatt på den tillståndsavgift nämnden numera får ta ut i samband med tillståndsansökningen för försäljning av tobak och liknande produkter.

Granskningen av miljö- och hälsoskyddsnämndens protokoll visar att protokollförd uppföljning av ekonomin har skett fyra gånger under året. Utöver redovisningen av delårsrapporterna presenterades två ekonomiska uppföljningar, en per mars 2019 och en per juni 2019. I samtliga ekonomiska uppföljningar angavs att miljö- och hälsoskyddsnämnden prognostiserades att hålla budget. Av reglementet för budgetansvar och attest framgår att det åligger nämnden att kontinuerligt hålla sig underrättad om såväl kostnader och intäkter som verksamhetens utveckling.

2.2.3. Verksamhetsmässigt resultat

Genomförd granskning visar att protokollförd uppföljning av verksamhetens utveckling och uppföljning av de åtaganden och mål som nämnden formulerade i Mål och internbudget 2019 har genomförts två gånger under året, vid delårsrapport 1 och delårsrapport 2. Måluppfyllelsen visar ingen prognos för helårsutfall vid delårsrapport 1 eller 2.

Nämnden redovisar i sin årsredovisning bidraget till de kommunövergripande målområdena från mål och budget 2019 vilket görs via nämndmål och indikatorer. Detta sker enligt trafikljusmodellen i en övergripande tabell för samtliga målområden, därefter beskrivs de olika målområdena och analyseras i egna avsnitt.

Nämndens egen uppföljning visar att bidraget till måluppfyllelsen är god inom majoriteten av de uppsatta målen och åtagandena. Nämndens egen utvärdering visar att bidraget till måluppfyllelsen är god inom fyra områden och godtagbar inom två områden. Av nämndens 11 mål är sex stycken god uppfyllelse, fyra stycken visar på godtagbar och en visar på ej godtagbar. Målet avseende Botkyrka har säkrat tillgången till rent vatten bedöms som ej godtagbar då målsatta mål inte nås. Bland annat nås inte 9 ytvattenförekomster med god status 2019 eftersom ekosystem som sjöar är "tröga" system. Detta då det tar tid för åtgärder att få effekt i vattnet.

2.3. Lägesrapporter

2.3.1. Mål och kvalitetsarbete

Som tidigare nämnts finns i nämndens årsredovisning en uppföljning och resultatredovisning av de kommungemensamma målen för året och nämndens åtaganden utifrån dessa. En aggregerad sammanställning av måluppfyllelsen kring dessa mål finns i kommunens samlade årsredovisning.

I årsredovisningen framgår att trenden av att samordna det operativa klimatarbetet i kommunen går åt fel håll. Bland annat visar det på att anställda går och åker mindre kollektivtrafik medan användning av bilpool och verksamhetsbil ökar. Vidare framgår att det fortsatt är låg inrapportering kring arbetsskador och tillbud. Förvaltningen har under året informerat och instruerat hur anmälningar och uppföljning av tillbud och olyckor rapporteras.

Miljö-och hälsoskyddsteamet har genomfört samtliga kampanjer i tillsynsplanen för 2019. Utöver kampanjernas ordinarie tillsyn som kontroll av verksamhetens egenkontroll, kemikalie-och avfallshantering samt för branschen specifika tillsynskrav har vissa kampanjer haft särskilda fokusområden. Ett exempel är bland annat att tillsynen på kommunens samtliga förskolor och de större fastighetsägarna Botkyrkabyggen, Willhem och Hembla haft extra fokus på avfallsfrågor.

Vidare hann livsmedelsteamet med alla planerade kontroller i verksamhetsplanen 2019, trots ett visst personalbortfall under hösten. Förutom planerade kontroller handlades cirka 240 inkommande ärenden som registreringar, alkoholremisser, klagomål, matförgiftningar, alarm om osäkra livsmedel samt anmälningar om försäljning av tobak/folköl/läkemedel och e-cigarettor.

I övrigt hänvisas till kommentarerna i avsnitt för verksamhetsmässigt resultat.

2.3.2. Intern kontroll

Enligt kommunallagen (2017:725) är det nämnden som har det formella ansvaret för den interna kontrollen och de förtroendevalda revisorerna ska årligen bedöma om nämnden har ett fungerande system för intern kontroll.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden antog i januari 2019 en plan för intern kontroll för 2019 tillsammans med samhällsbyggnadsnämnden. Vidare framkommer att arbetet med internkontrollen ska genomföras i projekt för att skapa ökad delaktighet och lärande hos de berörda funktionerna inom förvaltningen. Vidare kommer kontrollmomenten att delrapporteras i oktober månad och hela internkontrollen för 2019 återrapporteras sedan i mars.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har i sin internkontrollplan för 2019 beaktat samtliga 13 föreslagna kontrollmoment i den kommunövergripande planen för internkontroll som fastställs av kommunstyrelsen. Nämnden har vidare beslutat om tre egna kontrollmoment. Totalt bedöms sju som grönmarkerade (goda) två kontrollmoment är rödmarkerade (ej godtagbara). Två kontrollmoment har inte genomförts. Fyra kontrollmoment inom den kommunövergripande är ej genomförda. Kontrollmoment som inte är genomförda är stickprov avseende utdrag ur belastningsregister för externt nyanställda eftersom förvaltningen inte haft några nyanställda som omfattas av kravet. Vidare har inte korthantering genomförts då det inte finns några kort att kontrollera. Chefsintroduktionen är förändrad varav kontrollen inte görs. Kontroll av årliga kartläggningen av arbetsmiljöarbetet är ej genomförd för att miljöenheten inte blev utvald för kontroll i stickprovskontrollerna.

Bedömning av nämndens tre egna kontrollmoment görs inte. Endast uppföljning av de kommunövergripande presenteras. I samband med genomförd nämndträff med revisionen presenterades utfall även för de egna kontrollmomenten. Vidare går inte att säkerställa utifrån protokoll att delrapportering av internkontrollplan gjorts, vilket det står i antagen

internkontrollplan att det ska göras i oktober. I uppföljning av internkontrollplan redovisas vilka kontrollmoment som bör vara med i 2020 års internkontrollplan.

2.3.3. Övriga frågor

Under denna rubrik diskuterades betydelsefulla händelser under 2018. Bland annat har lagen om tobak och liknande produkter trätt i kraft 1 juli 2019. Detta ger kommunen möjlighet att bland annat kontrollera de verksamheter som säljer tobak och minska risken att illegal försäljning sker av olagliga produkter till minderåriga. Vidare har ett arbete pågått med att restaurera Hågelby hage som är ett tidigare betat skogsparti. Arbetet har skett i samarbete med stadsmiljöenheten (Sbf), Kultur- och fritidsförvaltningen och med hjälp av statliga bidrag. Restaureringen förväntas bland annat gynna biologisk mångfald.

I Botkyrka står transporterna för 80 procent av koldioxidutsläppen. För att nå det nationella målet om att minska utsläppen från transporterna med 70 procent till år 2030 räcker det inte med att bara byta bränsle från fossilt till fossilbränslefritt och el. Som en del i arbetet för att minska utsläppen är Botkyrka med i ett forskningsprojekt tillsammans med bland annat Kungliga Tekniska högskolan, Statens väg- och transportforskningsinstitut, Ericsson och Scania. Projektet syftar till att undersöka om en professionell arbetsmiljö och tillgång till en arbetsgemenskap kan göra det möjligt att arbeta nära bostaden under arbetsveckan och om det i kombination med mobilitetstjänster kan leda till minskad klimat- och miljöbelastning.

2.4. Framtidsperspektiv

Under denna punkt har, i samband med revisionens träff med nämnden, diskussioner förts kring framtiden och fortsatta utmaningar, såsom bland annat:

- Digitalisera hela enheten (tex pappersakter). Lagkrav från 2021.
- Se över arbetssätt och effektivisera – processarbete
  - Ärendehanteringsprocessen
  - Debiteringsgrad

För ytterligare information kring framtidsperspektivet hänvisas till nämndens omvärldsanalys.

2020-04-15

Anders Hägg

Uppdragsledare

Tobias Bjöörn

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Botkyrka kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av beslutad projektplan. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.